

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מעבר לאבסורד: התיאטרון של בקט, פינטר, אלבי ומאמט -
20576

תאריך עדכון אחרון 13-08-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות התאטרון

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: אנגלית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ישעיהו בר יעקב

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: isaiah.bar-yaacov@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ד' 12:00-13:00 (בתיאום מראש)

תאור כללי של הקורס:

תיאטרון האבסורד כפי שניסה להגדיר אותו מרטין אסלין בספרו רב ההשפעה, שיצא לאור בשנת 1961, היה תנועה מצומצמת של מחזאות מודרנית שהתפתחה בעקבות מלחמת העולם השנייה. היא שימשה סוג של ריאקציה להגמוניה של הדרמה הריאליסטית-פסיכולוגיסטית בתיאטרון האירופאי והעולמי, אבל גם אלטרנטיבה לסוגי תיאטרון האוונגרד אחרים, יותר פוליטיים. כתנועה עצמאית היא נמשכה זמן קצר למדי והתפוגגה עד סוף שנות השישים, אך בהמשך ניתן לראות את השפעותיה על כתיבתם של מחזאים שצמחו ועלו בבריטניה, בארה"ב ובמקומות אחרים. אלה השתמשו בחלק מהפיתוחים הצורניים של שפת הדרמה שהביאו אתם מחזאי האבסורד, והשתמשו בהם בקונטקסטים אחרים. בקורס הזה ננסה לעמוד על ההשפעה של תיאטרון האבסורד על ארבעה יוצרים בתיאטרון האנגלי והאמריקאי, סמואל בקט (הנחשב כאחד האבות של תנועת תיאטרון האבסורד), הרולד פינטר, אדוארד אלבי ודיוויד מאמט. על אף שוני רב בתפיסות עולמם, יש הרבה נקודות קרבה ביניהם, הן בנקודות המוצא שלהם על ההתנהגות האנושית והן במודעות שלהם לשימוש בשפה כצורה של מאבק וככלי המשמש ליצירת מערכות כוח ושליטה. מעבר לכך, כל אחד מהם פיתח סגנון מאוד אישי משלו בכתיבתו הדרמטית. באמצעות לימוד משווה של המחזאים הללו נוכל לעמוד על חלק מהתכונות המייחדות אותם ומקשרות ביניהם ולמה שהופך אותם לקולות המייצגים את הדור החשוב של המחצית השנייה של המאה העשרים, זה המחבר בין התיאטרון הדרמטי הקלאסי לבין התיאטרון הפוסט-דרמטי של המאה העשרים ואחת.

מטרות הקורס:

העמקת הידע של התלמידים במחזאות האמריקאית והאנגלית המודרנית והבנת הקשר שבין תיאטרון האבסורד לבין היצירות של מגוון של מחזאים חשובים שפעלו במחצית השנייה של המאה ה-20.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לזהות את הייחודי והמשותף לכתיבתם של המחזאים החשובים ביותר של התיאטרון האמריקאי והאנגלי המודרני וסגנון כתיבתם, ולהבחין באופן שבו המושג של תיאטרון האבסורד נטמע ביצירתם ומקבל הדגשים שונים, ביחס לדמות, קונפליקט, שפה ועוד. להשתמש בצורה משכילה בלקסיקון של מושגים הקשורים לתיאוריה הפוסט-אבסורדית של הדרמה, ובמיוחד ליחס שבין סדר וסיביות לאי-סדר וכאוס ביצירתם של מחזאי סוף המאה העשרים.

דרישות נוכחות (%) :
80% - נוכחות חובה

שיטת ההוראה בקורס: שו"ת. תלמידים יתבקשו לבוא מוכנים לשיעורים לאחר קריאת המחזות והמאמרים ולהשתתף בדיונים בכיתה. לאורך הסמסטר יערכו בחנים קצרים שיבדקו את הבקיאות של התלמידים במחזות. ההשתתפות הפעילה בשיעורים + ציוני הבחנים יהוו 30% מהציון הסופי. בסיום

הסמסטר יתבקשו התלמידים לכתוב עבודה בכתב שהציון עליה יהווה 70% מהציון הסופי בקורס.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- (1) מהו תיאטרון האבסורד? אסלין, בקט ומה שביניהם.
- (2) המחזאות המאוחרת של בקט – לעבר המינימליזם הפנימי של התודעה החשופה
- (3) המחזאות המוקדמת של הרולד פינטר – אבסורד או קומדיית אימה?
- (4) המחזאות המאוחרת של פינטר – בין פוליטיקה לחלום הבלהות של הקיום בעולם פוסט-אבסורדי
- (5) המחזאות המוקדמת של אלבי – נטורליזם ואקזיסטנציאליזם בראי האבסורד
- (6) המחזאות המאוחרת של אלבי – הולדתה של הטרגדיה הפוסט-אבסורדית
- (7) המחזאות של מאמט – על גברים ונשים, תחרות והישרדות בעולם הפוסט-אבסורדי

חומר חובה לקריאה:

מחזות חובה:

אלבי, אדוארד, "סיפור גן החיות"
אלבי, אדוארד, שלוש נשים גבוהות
אלבי, אדוארד, העז, או מי זאת סילביה?
בקט, סמואל, הו, הימים הטובים
בקט, סמואל, "פסיעות"
בקט, סמואל, "נדנד"
מאמט, דיוויד, באפלו אמריקאי, תר.
מאמט, דיוויד, "אדמונד", תר.
מאמט, דיוויד, "אוליאנה", תר.
פינטר, הרולד, מסיבת יום ההולדת, תר. טובה קשת, תל-אביב: אור-עם, 1982.
פינטר, הרולד, "אחת לדרך", בתוך הרולד פינטר, אמנות, אמת ופוליטיקה: המחזות הפוליטיים ונאום פרס נובל, ער. ותר. אבי עוז, תל-אביב: רסלינג, 2006.
פינטר, הרולד, "עפר לאפר", בתוך הרולד פינטר, מחזות זיכרון: ארבעה מחזות ומבחר שירים, תל אביב: רסלינג, 2009.
מאמרים (קריאת חובה)
קטעים מתוך הספרים:

Bennett, Michael Y., *The Cambridge Introduction to Theatre and Literature of the Absurd*, Cambridge: Cambridge Un., 2015.

Bennett, Michael Y., *Reassessing the Theatre of the Absurd: Camus, Beckett, Ionesco, Genet and Pinter*, New York: Palgrave MacMillan, 2011.

Esslin, Martin, *The Theatre of the Absurd (Third Edition)*, London: Methuen (Vintage), 2004.

Brater, Enoch, *Beyond Minimalism: Beckett's Late Style in the Theatre*, Oxford & New York: Oxford Un., 1987.

Brater, Enoch and Cohn' Ruby (ed.), *Around the Absurd: Essays on Modern and Postmodern Drama*, Ann Arbor: Un. Of Michigan, 1990.

Demastes, William W., *Theatre of Chaos: Beyond Absurdism, into Orderly Disorder*, New York: Cambridge Un. Press, 1998.

(רשימה לא סופית. בנוסף יינתנו מאמרים ספציפיים על כל אחד מהמחזאים שנלמד עליהם.)

חומר לקריאה נוספת:
Secondary reading (optional):
בעברית:

אסלין, מרטין, תיאטרון האבסורד, תג. אליקים ירון, תל-אביב: זמורה ביתן, 1985.

עוז, אבי, "דרך ההר - אלימות ואילמות בתיאטרון הפוליטי שלהרולד פינטר, בתוך הרולד פינטר, אמנות, אמת ופוליטיקה: המחזות הפוליטיים ונאום פרס נובל, ער. ותר. אבי עוז, תל-אביב: רסלינג, 2006.

עוז, אבי, מקור הצל: מחזות הזיכרון של פינטר, בתוך הרולד פינטר, מחזות זיכרון: ארבעה מחזות ומבחר שירים, תל-אביב: רסלינג, 2009.

שונמי, גדעון, אוונגרד ומהפכה בתיאטרון של המאה העשרים, תל-אביב: אור-עם, 1992.

In English;

Baker, William. *Harold Pinter*. Continuum, 2008.

Batty, Mark. *Harold Pinter*. Northcote House Publishers, 2001.

Beckett, Samuel, and S. E. Gontarski. *On Beckett: Essays and Criticism*. Anthem Press, 2012.

Bennett, Michael Y. *Edward Albee and Absurdism*. Brill, 2017.

Bennett, Michael Y. *The Cambridge Introduction to Theatre and Literature of the Absurd*. Cambridge University Press, 2015.

Bigsby, C. W. *David Mamet*. Methuen, 1985.

Bigsby, C. W. *The Cambridge Companion to David Mamet*. Cambridge University Press, 2004.

Billington, Michael, *The Life and Work of Harold Pinter*, London: Faber and Faber, 1996.

Bottoms, Stephen J. *The Cambridge Companion to Edward Albee*. Cambridge University Press, 2005.

Brater, Enoch, and Ruby Cohn. *Around the Absurd: Essays on Modern and Postmodern Drama*. University of Michigan Press, 1990.

Carroll, Dennis. *David Mamet*. Macmillan, 1987.

Clum, John M., and Cormac. O'Brien. *Sex, Gender, and Sexualities in Edward Albee's Plays*. Brill Rodopi, 2018.

Esslin, Martin, *Pinter, the Playwright*, London: Methuen, 1982.

Gale, Steven H., *Harold Pinter: Critical Approaches*, Rutherford: Fairleigh Dickinson Un. Press, 1986.

Hayman, Ronald, *Harold Pinter*, London: Heinemann, 1980.

-
- Kane, Leslie. *The Art of Crime : The Plays and Films of Harold Pinter and David Mamet*. Routledge, 2004.
- Kane, Leslie. *Weasels and Wisemen : Ethics and Ethnicity in the Work of David Mamet*. St. Martin's Press, 1999.
- Murphy, Brenda. *Understanding David Mamet*. University of South Carolina Press, 2011.
- Quigley, Austin E., *The Pinter Problem*, Princeton N.J.: Princeton Un. Press, 1975
- Raby, Peter. *The Cambridge Companion to Harold Pinter*. Cambridge University Press, 2009.
- Roudané, Matthew Charles. *Edward Albee : A Critical Introduction*. Cambridge University Press, 2017.
- Taylor-Batty, Mark. *The Theatre of Harold Pinter*. Bloomsbury Methuen Drama, 2020.

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 70 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
30 %

מידע נוסף / הערות:

השיעורים ילמדו בשפה האנגלית. התלמידים יוכלו לכתוב את העבודות שלהם באנגלית או בעברית